

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden
mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska
„Katol. Tiskarna“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 71.

V Ljubljani, v petek 30. marca 1898.

Letnik XXVI.

Vabilo na naročbo.

S 1. aprilom pričanja se nova naročba,
na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v admi-
nistraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravnništvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Dunaj, 29. marca.

Nič novega z bojišča! S tem je povedano
vse o današnji seji. Novoizvoljeni poslanec Hofer
je začetkom seje storil obljubo, da bode vedno
stal na straži za »zatirani« nemški narod ter kot
zvest oproda Jurija Schönererja razbijal stole in
mize, ako avstrijska pokrajina ne postane pruska
»dranjina«. Mož je dobro začel, drugo še pride.

Nato se je nadaljevala debata o vladni izjavi.

Prvi današnji govornik dr. Menger se je
najprvo oziral na zadnji govor barona Dipaulija.
Iztaknil je v njem nemško srce, v klerikalcu nem-
ško prepričanje, in hvaležen mu je zato, roko bi
mu stisnil, objel bi starega svojega nasprotnika,
ko bi Dipauli zaupal kači, ki se skriva v duhte-
čem šopku hvale in priznanja. Da, tudi Tirolce
sploh hvali dr. Menger kot jekleno nemško pleme,
tudi te bi vsprejeli v kolo nemške vzajemnosti,
ko bi ne bili preklerikalni, prečni in prerimski.
Liberalizem, židovski liberalizem je jedino zdra-

vilo, ki more ozdraviti bolno Avstrijo, iz Badeni-
jevih razvalin zopet postaviti krasno palačo z na-
pisom: Vstop je dovoljen le nemškim liberalcem
in od njih povabljenim gostom. Pritrditi pa mu
moramo, da ni bilo v korist ne cerkvi, ne državi,
ko je država skušala cerkev izrabljati kot policijsko
stražo. Ti časi so bili, upamo, da se ne vrne
doba jozefinizma.

In če dr. Menger preliha solze po Badeni-
jih razvalinah, potem naj bi pomislil, da je on
sam med voditelji »hunskih« čet, ki so požigale,
rušile in pustošile pod zastavo nemške hegemo-
nije ter si nabrale v pomoč in podporo medna-
rodne soc. demokrate. Anarhija v zbornici, anar-
hija na levici je dala povod znanemu predlogu
grofa Falkenhayna, proti kateremu je danes dr.
Menger protestiral v imenu svobode, omike in
napredka. Torej so tudi Huni pustošili, požigali
in morili v imenu svobode in omike!

Konečno pa govornik v imenu svoje stranke
le izjavi, da hoče podpirati vladno, vzdrževati red, spo-
štovati avtoriteto, ako vlada prekliče za Nemce
skrajno žaljivi jezikovni naredbi ter predloži načrt
zakona, s katerim se nemščina proglasi državnim
jezikom. Ako grof Thun to obljubi in takoj prične
z dejanji, potem dr. Menger s svojimi tovariši po
indijanski šegi zakoplje svoje orožje ter celo z dr.
Kaizlom kadi iz pipe miru in sprave. Sicer pa —
boj, obstrukcija do skrajnosti. (Pristaši njegovi mu
ploskajo.)

Za njim posl. dr. Šusteršič mej odobra-
vanjem v imenu slovanske krščansko-narodne zveze
prečita izjavo, v kateri v glavnih potezah označi
pogoje, pod katerimi bi naša zveza mogla pod-
pirati sedanjo vladno, od katere pričakujemo po-
polne pravičnosti do vseh narodov in dežela v
narodnem in gospodarskem oziru ter hitrih pred-
logov v prosepah zdrave socialne reforme.

Sedaj že nad jedno uro govori poslanec Das-
zynski, ki jedino socialne demokrate z živimi

barvami slika kot prijatelje ljudstva. Mož je sicer
povedal marsikatero trpko resnico, toda naravnost
smešna, oziroma predrzna je njegova trditev, da
bode svet srečen in zadovoljen, da bodo Poljaki
objemali Ruse, Italijani Slovence in Hrvate ter se
Mažari bratili s Slovaki, ako se vsepovsod uve-
ljavijo soc. demokratska načela. To so zlati gra-
dovi, katere Daszynski in njegovi somišljeniki zi-
dajo v oblake. Da pa more in mora marsikaj biti
drugače v človeški družbi, to je jasno tudi dru-
gim, a ne samo mednarodnim soc. demokratom,
katerim so prazne fraze vse besede o verskem
prepričanju, o ljubezni do domovine, države in
vladarja.

V imenu rumunskega kluba izjavi poslanec
Lupul, da vstraja pri sedanji desnici na podlagi
lanskega adresnega načrta, ki izraža avtonomijo
kronovin in enakopravnost vseh narodov.

Posl. dr. Scheicher v imenu kršč. socija-
listov v daljšem govoru naglašja, da so in osta-
nejo v narodnostnem boju solidarni z ostalimi
nemškimi strankami, izvzemši Schönererjance.

Toda, da si je opravičen boj za nar. prava,
vendar naj bi se spametovali posamezni narodi,
ter zjedini v boju za svoj gospodarski obstanek,
dokler je še čas. Vseopovsod gospodarski propad,
beda in revščina, Avstrija zgublja svoj vpliv in
veljavo, ker se najboljše moči izrabljajo v na-
rodnih bojih.

Konečno grof Palffy označi že itak znano
stališče češkega konservativnega veleposestva, ka-
tero vstraja v zvezi s češkim narodom in desnico
za vero in domovino, popolno enakopravnost
vseh narodov.

Vladne predloge.

Vlada je danes predložila: trgovinsko pogodbo
z Japonskim, načrte zakonov glede začasne opro-
stitve hišnonajemninskega davka za prezidave v
Celovcu, ozkotirne železnice od Gabele do Kotora
in Dubrovnika in glede prodaje raznih državnih

LISTEK.

Nansenovo potovanje na sever.

(Govoril kanonik J. Sušnik v »Katoliškem domu«.)

(Dalje.)

Po silnem trudu, po neverjetnem naporu čez
razpoke in ledene sklade sta prišla na kraj ledu,
kjer ju je vabilo nezamrznjeno gladko morje
k daljnemu in manj napornemu popotovanju v
čolnih. Celih pet mesecev sta popotovala po samem
ledu in snegu, po noči je bil led in sneg njihova
postelja, po dnevi led njihova pot in vse njihovo
obzorje je bil led in sneg. Sedaj še par kilo-
metrov vožnje po morju, potem stopita na obrežje
Fran Josipove dežele.

Fran Josipova dežela je skupina večjih in
manjših otokov med 80° in 82° severne širjave
ravno nad otoki »Novaja Zemlja«. Avstrijska ekspe-
dicijska je te otoke našla, ko je z ladjo »Tegetthoff«
meseca novembra 1873 prišla tje. Ker je ladja
vledu zamrznila, je Pajer s sanmi prodiral proti
severu ter prvi to ozemlje natančneje preiskal in

otoke zarisal v zemljevid. V proslavo pokrovitelja
te ekspedicijske je Pajer imenoval vso skupino oto-
kov po našem presvitlem vladarju Fran Josipova
dežela.

Da so otoki do cela pusti in neobljudeni, je
jasno. Črne basaltove stene se uspenjajo iznad
morja po več sto do 1000 metrov visoko. Vse
ozemlje je pokrito z večnim ledom in snegom,
nikjer nobenega rastlinstva, razun nekaterih mahov
in lišajev, kateri se nahajajo semtertje ob skal-
natih stenah. Tolikanj bolje je pa zastopano ži-
valstvo. Mnogoštevilne jate raznih severnih ptičev,
galebov, strakušev in drugih gnjezd po skalovju,
lisice in opasni severni medved se potikajo po
ledu, in morje hrani v obilnem številu raznih
tulnjev, mrožev, kateri bivajo deloma v vodi, de-
loma se solnčijo na ledenih ploščah.

Takšna je bila toraj ona toliko zaželjena de-
žela, proti kateri sta hitela od severa naša popot-
nika. Sedaj sta slednjič prišla do kraj ledu, še
par kilometrov vožnje po morju in potem stopita
na suho zemljo, če tudi daleč na severu. Čolne
postavita v vodo in priredita za daljno vožnjo.
Toda kaj storiti z zadnjima psoma, katera sta jima

še preostala in toliko časa zvesto služila. Vzeti
jih seboj na čolne za daljšo vožnjo ni bilo mo-
goče. Ako ju pustita v tej pustini, morata pogi-
niti lakote, ako ju medved še poprej ne zasači.
Toda sila kola lomi, sklenila sta ju, če tudi s tež-
kim srcem, slednjič ustreliti.

Vožnja po morji je bila v primeri s prejšnjim
težavnim popotovanjem lahka in v lepem vre-
menu še dokaj prijetna, a žal, da ni trajala po-
sebnost dolgo. Že prvi dan sta prišla do skalnatega
obrežja, čez katerega se je spenjal lednik, in ob
njem vozila dalje. Kmalu ju je led zopet obdal
in ni kazalo družega, kot čolne potegniti na led,
džati na sani in vleči dalje. Kako sta pač sedaj
pogrešala psov! Za tem je prišlo zopet prosto
morje, kjer sta v čolničkih nadaljevala vožnjo. To
se je ponavljalo nekaj dni, potem pa je nastopilo
tako neugodno vreme z gosto meglo in snegom,
da sta morala ostati na suhem ter čakati boljšega
vremena. Pri tej vožnji ju je nekega dne napadel
mrož, in le malo je manjkalo, da Nansenovemu
tovarišu ni čolna prevrgel. K sreči sta ga ustre-
lila in se ga tako rešila. Do 24. avgusta sta na-
daljevala svoje popotovanje deloma po morji, de-

52 45th B1

objektov. Dalje je danes predložen vladni načrt zakona, s katerim se preminjajo določbe §§ 1., 2. in 3. zakona z dne 1. maja 1889, drž. zak. št. 68 glede plač in pokojnin bogoslovskih profesorjev na rimsko katoliških in grško-katoliških semeniščih ter osrednjih zavodih v Gorici in Zadru. Plača se določa s 1400 gld., aktivitetne doklade za Št. Polit, Linc, Trident, Maribor, Celovec, Ljubljano, Gorico, Zader, Budejevce, Limerice, Premysl in Tarnow 250, za Briksen in Kral. Gradec 200, za Brno 300 gld. Ako ima profesor naturalno stanovanje, dobi le polovico aktivitetne doklade. Prvi dve petletnici znašati po 200, ostale tri po 300 gld. Štiri leta v pastirstvu pred nastopom profesure veljajo kot tri učna leta, profesorji, ki niso doslužili deset let, dobé pokojnino kot samostojni dušni pastirji. Ako profesor stopi v dušno pastirstvo, veljajo za pokojnino tri učna leta za štiri leta, ako vpokojen profesor dobi drugo službo, zgubi pokojnino. Skupna potrebnost za te plače in pokojnine se zviša za 48.059 gld.

Koncem seje zahteva Wolf, da pridejo vsi nujni predlogi takoj na vrsto.

Dr. Lueger ga dobro zavrne, češ, da je komedijant na škodo skupne države.

Pri glasovanju so štirje navzoči Schönererjanci ostali osamljeni, kar tudi zaslužijo.

Prihodnja seja jutri; nadaljevala se bode današnja debata; oglašeni je še 13 govornikov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. marca.

Z govorom post. barona Dipaulija poljski listi niso posebno zadovoljni, morda ravno vsled tega ne, ker ni Dipauli brezpogojno odobral prazne programatične izjave ministerskega predsednika grofa Thuna. Največ deloma neumestne kritike je zaslediti v glasilih poljskega kluba, kateremu je popolno po godu le oni, ki se nikdar ne ozre v Galicijo in ki brezpogojno caplja za vsakokratno vlado. Taktična stran govora barona Dipaulija je po sodbi teh listov sijajna, toda meritorna, stokrat važnejša stran njegovega govora pa je zelo temna. On je baje povedal le, kako naj se prevrede razmere, ni pa dostavil, na kak način in kakim potom je mogoče dospeti do zaželenega cilja. Nadalje se pa glasi: Po vzorcu drugih govornikov pri razpravi o vladni izjavi je tudi baron Dipauli predbacival grofu Thunu, da je v nastopnem govoru označil le vladne namene, ni pa zinil nobene besedice, kako meni priti do končne rešitve. Ako bi bil grof Thun le nekoliko nagajiv, povedal bi lahko tirolskemu govorniku, da tudi on ni prav nič drugače postopal. Ta primera je precej bedasta. Vsakemu treznomislemu parlamentarcu je jasno, da popolno zadostuje, ako ljudski zastopnik pové samo, kako si želi to ali ono stvar. Naloga vlade je potem, da si poišče merodajnih sredstev in potov in s pomočjo parlamenta ustreže zahtevam narodov. Sicer pa tudi od vlade nihče ne zahteva v programatični izjavi, da bi takoj povedala, katere paragrafe drž. zakonov namerava spremeniti in kako jih bo spremenila. Treba pa je in vsak za-

loma po ledu, potem je nastopil mrz, da se je na morji napravil nov tanek led, neugodno vreme ju je zadržavalo nekaj dni. Tedaj sta popotnika spoznala, da to jesen ne bo mogoče priti tako daleč proti jugu, da bi imela upati na kako ladijo. Sklenila sta prezimiti in sedanje jesenske dni uporabiti v to, da pripravita kolikor mogoče lagodno zimsko »poslopje«. Najprvo sta iz kamenja sestavila nekak zid, ter pogrnila čeznj plahto. Na ta način sta priredila nekako provizorično stanico za prvo silo.

Za prezimovanje jima je bilo treba primerne koče in mnogo živeža. Konserve, katere sta seboj vzela z ladije, sta bila že večinoma porabila, le nekaj malega sta hranila za bodoče popotovanje spomladi.

Kurivo sta bila že vse porabila, za zimo sta si morala preskrbeti zadostno živalske tolsče, katera jima je imela služiti za razsvitlavo in toploto. Tudi s živežem sta se morala do dobra oskrbeti, kajti v zimskem času, ko je morje zamrznjeno, ni niti tulnjev niti mrožev in na samo medvedovo meso se tudi ni vselej zanašati. (Dalje sledi.)

stopnik smé zahtevati, da vlada odločno izpové, kako bo postopala v verskem, narodnem in gospodarskem vprašanju, česar pa ravno pri grofu Thunu pogrešamo. Ker je včeraj tudi posl. dr. Šusteršič jednako odločno nastopil proti vladi, bo morda ravno tako prišel v nemilost pri glasilih poljskega kluba.

Policijska v parlamentu. Morda še ta teden se prične v zbornici najbrže precej burna razprava o nujnem predlogu raznih levičarskih poslancev, naj se zatoži bivši ministerski predsednik grof Badeni, ker je storil toliko »krivic« nemškemu narodu, pred vsem pa zato, ker se je baje na njegovo inicijativo tako »surovo« postopalo z zastopniki nemškega naroda v poslanski zbornici. Predlagatelji so vložili ta predlog s tem večjimi nadami, ker so zmagali v prvi instanci v jednaki zadevi. Tožili so namreč dunajskega policijskega stražnika Glassa, ker je iztiral iz zbornice socialističnega poslanca Cingerja ter ga pri ti priliki bojda tudi nekoliko ranil. Okrajno sodišče v Jožefovem mestu je Glassa vsled tega obsodilo na štirinajst dni zapore in radost v Izraelu je bila nepopisna. Toda obsojeni Glass je dobro vedel, da se je njemu zgodila velika krivica, kajti on je postopal popolno tako, kakor mu je bilo naročeno. Moral je iztirati iz zbornice divjaka-poslanca, toda ker se mu je ta ustavljal, moral je rabiti silo ter ga z jednim tovarišem nesti iz zbornice. Vložil je toraj pritožbo na prizivno sodišče, ki ga je včeraj po daljši obravnavi tudi oprostilo, ker se ni pregrešil zoper telesno varnost, ampak izvršil le to, kar mu je bilo naročeno. Tako jo je toraj pošteno skupila židovsko-socialistična klika, Glassu se je pa dalo zadostno zadoščenje. Kakor tu, propadli bodo kričaski voditelji tudi v poslanski zbornici in dobili jeden nos več. Sicer se pa pri teh korifejah niti ne gre za stvar samo, marveč hočejo le zavlačevati nujno in koristno delo.

Kandidatura princa Jurija za mesto guvernerja na Kreti se nahaja v najkrajšem času v odločilnem štadiju. Včerajšnja »Novoje Vremja« poroča namreč, da so se zjediniile Rusija, Francija in Anglija, imenovati grškega princa Jurija guvernerjem na Kreti tudi tedaj, ako bi sultan ne privolil v to imenovanje. To je izvedel že tudi kandidat sam, ki namerava v kratkem obiskati dvore v Petrogradu, Kodanju, Londonu, Parizu in Rimu ter se tam osebno zahvaliti za izkazano mu naklonjenost. Rešilo se je nadalje ugodno tudi vprašanje, ali naj te tri velevlasti pomnože število vojnih čet na Kreti za čas, dokler princ Jurij popolno ne vredi razmer na tem otoku. Sklenilo se je, da se v prvi vrsti nadomeste čete, ki jih odzove avstrijska vlada, potem pa pomnože po vsakokratni potrebi. Vidi se, da hočejo zgoraj imenovane velevlasti porabiti tudi silo, ako ne bo šlo drugače, kajti, ako se bo čakalo samo na milost sultanovo, to vprašanje ne bo nikdar rešeno. Sultan je dobil poleg tega od ruske vlade resen migljej, da velevlasti nikdar ne bodo pritrdile sultanovemu predlogu, naj se imenuje guvernerjem turški podanik. Sultan je predlagal namreč Karateodory-pašo za to mesto. V enakem smislu so se glasili odgovori ostalih velesil. Sultan je sedaj izvedel dovolj in je prav lahko verjeti, da vlada sedaj na njegovem dvoru grozna poparjenost. Nekaj pa je pri tem še posebno značilno. — Rešitev krečanskega vprašanja se je pospešila takoj, ko je odstopila iz kroga mešetarjev v orijentu Nemčija, ki je neprestano ovirala vsako pametno rešitev v tem oziru in ki je bolj skrbela za turške interese, kakor pa sultan sam. Ko bi se bilo to zgodilo nekaj mesecev poprej, bi Krečani gotovo sedaj že mnogo lažje dihal.

Vzhodno-azijsko vprašanje. Znano je, kolika nevošljivost se je polastila angleških krogov, ko se je konečno zvedelo, da se bodo Kitajci res udali ruski zahtevi in odstopili Port Artur in Talienvan z nekaterimi pravicami, ki sicer v resnici niso majhne, kajti akoravno so si Kitajci tudi nadalje obdržali vrhovno pokroviteljstvo, je vendar zemlja mej tema dvema krajema že sedaj skoro popolna ruska last. Vendar pa Angleži nikakor niso opravičeni, radi tega se hudovati nad Rusi in slovesno protestirati proti takemu počenjanju. V tem smislu slove nek v angleščini pisan ruski članek, v katerem se dokazuje, da se Angleži zelo motijo, ako menijo, da ima Anglija izključno pravico do kitajske posesti. Kitajci prodajo lahko vso svojo zemljo in nihče jim ne more zameriti; še

mного manj pa tedaj, ako odpro kako pristanišče drugi velesili. Konečno se svetuje interesovanim velevlastim, naj se vendar jedenkrat definitivno posvetujejo o vzhodno azijskem vprašanju.

Cerkveni letopis.

O cistercijskem redu.

(Ob 800letnici njegovi spisal Jos. Benkovič.)

(Dalje.)

I.

Kakor iz mogočnega debela izrastejo močne veje, tako so iz reda sv. Benedikta tekom stoletij izrasli novi redovi, ki so si določili svoja posebna samostanska pravila, a vsi skupaj so se klanjali še vedno duhu svojega skupnega svetega očaka.

Sveti Robert, opat velikega benediktinskega samostana Molesme na Francoskem, se je s šestimi svojimi tovariši podal v prostrane gozde, katere sta mu podarila chalonski škof Walter in grof Renaud de Beaume. Ta gosto zarastena puščava se je imenovala Citeaux (Cistertium).

Menihi so sredi gozda posekali nekaj dreves in si postavili lesene celice. Burgundski vojvoda Odon jim je sezidal majhno cerkev Matere Božje, kateri se je novi red v varstvo izročil. Cvetno nedeljo, ki je bila uprav v god sv. Benedikta, dne 21. marca 1098. leta, so pred altarjem še jedenkrat slovesno obljubili, da hočejo živeti natančno po navodilu, katero jim je dal njih sveti oče. Kmalu potem je prišlo še 14 menihov iz Molesme-a v Citeaux.

Ker so pa molesmeski redovniki želeli, da se opat sveti Robert vrne k njim nazaj, ukazal mu je papež Urban II. po posredovanju lijonskega nadškofa, naj se njih prošnji uklone. Njegov učene in prijatelj sveti Alberik mu je sledil kot opat v Citeaux. Za njegovega opatovanja je papež Paškal II. potrdil »pravila iz Molesme-a došlih cistercijskih menihov« (»instituta monachorum Cisterciensium de Molismo venientium«). S temi je Alberik določil strogo izvrševanje benediktinskih pravil ter uvedel v samostan zelo strogo življenje. Prvotno črno benediktinsko obleko je zamenil z belo, le škapulir je ostal še črn. Dovolil je, da samostan sme imeti svoja posestva; obdelovati pa jih morajo bratje lajki.

Po njegovi smrti je vodil opatijo Anglež sveti Štefan Harding (1109 — 1134), ki je pa svoje redovne tovariše tako ostro vladal, da nikdo ni hotel več v njih samostan stopiti. Bilo se je bati, da komaj ustanovljeni red sredi puščave popolnoma izumrje, zlasti ker je kuga več redovnikov pomorila.

V tej veliki sili pa se oglasi leta 1113 na samostanski porti v Citeaux 22letni sv. Bernard s 30 plemenitimi, učenimi tovariši, ki poprosijo za vsprejem v novi red. Po teh novih članih, zlasti pa po velikem svetem Bernardu si je onemogli cistercijski red opomogel in se povzpел do veličastnega cvetu.*)

Sveti Bernard se je porodil leta 1091 v burgundskem gradu Fontaines pri Dijonu kot tretji sin Tecelina Fontaines in grofinje Aleide plem. Montbar. Pohajal je v samostansko šolo v Châtillonu. V sebi je čutil tako ljubezen do samote, da se ni dal niti od starišev svojih niti od bratov in sestre pregovoriti, da bi ostal doma. Nasprotno, vsi njegovi bratje so ž njim vred stopili v red: Guido, Gerhard, Jernej, Andrej in že priletni strijc Balderik. Guido je bil že oženjen, a njegova soproga je šla v ženski cistercijski samostan Juilly, katerega je ustanovil sveti Bernard.

Ko je pet sinov Tecelinovih s strijcem vred zapuščalo rojstni grad, igral se je njih najmlajši bratec Nivard z otroki na dvoru. Guido ga objame in mu pravi: »Ljubi bratec! Glej ta grad in ta posestva! Vse to boš poslej ti sam imel!« A deček odgovori: »Tako? Vi za-se jemljete nebesa in prepuščate meni zemljo? Taka delitev ni jednaka!« Kmalu potem je bil tudi Nivard sprejet med redovnike v Citeaux.

Očetu Tecelinu je ostala doma jedina hči Humbelina, ki je po bratih silno žalovala. A čez par let je šla i ona za svojo svakinjo v samostan Juilly; oče Tecelin pa je postal menih v Citeaux, kjer je kmalu potem kot častitljiv starček izdihnil svojo dušo v rokah svojega sina sv. Bernarda.

*) Sveti Bernard torej ni ustanovitelj cistercijskega reda, temveč le najslavnejši član njegov. Po njem se po nekd cistercijani imenujejo tudi »bernardinci«.

Vsi bratje Bernardovi, z očetom, stricem, sestro in svakinjo vred so prišteti med svetnike, oziroma med blažene. (Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. marca.

(Volitve članov cenilne komisije v Ljubljani) Včeraj so se završile volitve članov cenilne komisije za novo osebo dohodarino. Izid je tak, da sta v prvem razredu izvoljena dva Nemca, Bamberg in dr. Schoeppl, v drugem razredu inženjer Žužek in Moor (nemški kandidat), v tretjem razredu kanonik Sušnik in krojaški mojster Kunč. Voljenih je torej v komisijo polovica Slovencev in polovica Nemcev, vlada jih sedaj imenuje še šest. Izid teh volitev v Ljubljani je zelo pomenljiv in značilen v dvojnem oziru. Prvič se kaže, da je denar v Ljubljani še vedno v nemških rokah, ker v prvem in drugem razredu imajo Nemci in nemčurji večino mej volilci. Iz tega vidimo, kako malo se brigamo Slovenci v Ljubljani zato, da bi se gmotno osamosvojili, in kako smo v žalostnih mejsebojnih neplodnih osebnih in strankarskih prepirih zanemarjali to največjo gospodarsko postojanko v narodni organizaciji. Ako imamo kaj smisla Slovenci v Ljubljani za svoj obstoj in napredek v Ljubljani, skrbimo, da za gospodarski napredek združimo vse svoje domače moči, da homo res v vsakem oziru gospodarji na domačih tleh. Drugič pa ne smemo zamolčati, da nismo bili vsled svoje nebržnosti Slovenci za te volitve nič organizovani v tretjem razredu, kjer se imamo le dvema trem požrtovalnim slovenskim agitatorjem zahvaliti, da tudi v tem razredu niso nemškutarji vtihotapili svojih kandidatov v komisijo. — Izid teh volitev naj je vsem Slovincem resen opomin za slogo mej brati, a ne samo za slogo na papirju, marveč za slogo v skupnem resnem delu za vsestranski vzlasti gospodarski naš napredek. Ako to stran svojega narodnega dela zanemarjamo, tedaj moramo biti pripravljeni na marsikatera neprijetna iznenadenja pri raznih volitvah v Ljubljani.

(Palj našega metropolita.) »L' Osservatore Cattolico« poroča, da je 26. t. m. kardinal Mertel izročil preč. gosp. Juriju Jacquemin-u palj za našega metropolita, goriškega nadškofa. Ob isti priliki je izročil monsign. Karlu Parčiču palj za vladiko Strossmayerja, kateremu je sv. Oče podelil pallium ad personam kot častno odliko.

(Osebnosti.) G. dr. Jožef Gruden, bivši kaplan v Šmartnem pri Kranju, se je povrnil boljšega zdravja s Tirol v domovino. — G. Rudolf Stark, notar v Kanalu, je premeščen v Gradišče ob Soči. — V Pragi bivaajoči dr. Adolf Wagner je imenovan okrožnim zdravnikom za Bohinjsko Bistrico.

(Deželni odbor kranjski) oddajal bo meseca aprila t. l. bike plemenjake Belanske-Pincgavske pasme proti povračilu polovice nakupnih stroškov in sicer v prvi vrsti občinam, v drugi vrsti pa tudi zasebnim živinorejcem. Prošnje za bike poslati so do 6. aprila t. l. deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani.

(Koroške novice.) Koroška učiteljska zveza bode zborovala dne 11. in 12. aprila v Brežah. — Z zidanjem krajevne železnice v Krško dolino so že začeli. Zbralo se je mnogo delavcev od raznih strani ter je po dolini prav živahno gibanje. — Pri občinskih volitvah v Libučah ob Pliberku je zopet zmagala slovenska stranka, dasi so si nasprotni nemčurji mnogo prizadevali, dobiti večino v pest. — L. 1897 se je porodilo v cel. škofiji 11.272 otrok, t. j. 331 manj, kakor l. 1896. Od teh je bilo 6655 zakonskih in 4617 nezakonskih (t. j. 41%). Največ nezakonskih otrok je v dekaniji Krka 70%, potem v Celovcu (s porodišnico) 64%, Brežah 56%, Grobniško polje 55%, Št. Vid 54%, Trg 54% itd. Najmanj nezakonskih otrok ima dekanija Trbiž 17%, sploh v nemških znatno več, nego po slovenskih. Samomorov je bilo 50 (l. 1896: 42), konkubinatov izkazanih 979 (l. 1896: 1012). Številke vsaj nekoliko kažejo, kakšno je нравstveno stanje v krški škofiji.

(Birna v celovški škofiji.) Letos bode v sledečih slovenskih farah celovške škofije cerkvena vizitacija in birna: meseca aprila: dne 13. stolna cerkev v Celovcu (samo vizitacija); 14. Zakamen pri Vetrinju (samo vizitacija); 19. Breza; 20. Čanjče; 21. Otmanje; 23. Pokrče; 26. Št. Lipš. Me-

seca maja: dne 25. v Grebinju; dne 26. v Tinjah. Meseca junija: dne 4. na Strmeu; 5. pri Frančiškanih v Beljaku.

(»Nella patria de Rossetti.«) Kakor poroča tržaška »Edinost«, se je pripetil te dni v Trstu slučaj, ki zopet drastično kaže, kam meri politika primorskih polentarjev in kako nujno prav bi bilo, da se avstrijska vlada resno pobriga za svoje Primorje, ako jej je sploh še ležeče na njem. V neko polentarsko gostilno je zašla trojica slovenskih obrtnikov in zahtevala liter vina. Jeden izmed obrtnikov je, videč, da je ondi službujoča kuharica Slovenka, prašal v svojem jeziku, česa se doboje kaj za jesti. V gostilni je bilo navzočih tudi nekaj zagriženih lahon-skih izdajalcev in v istem trenutku, ko je zadonela v krčmi beseda slovenskega gosta, planila sta kar dva h krati po koncu — jeden od njiju je bil celo dohtar — in drugi od teh je zgrabil polno kupico vina ter jo treščil ob tla, hreščeč: »Nella patria de Rossetti non si parla che italiano!« V domovini Rossetti-jevi se ne govori nič drugega kakor italijanski! (In vendar se govori ondi prav veliko drugih jezikov, zlasti nemški! Op. stavčeva.) Tudi ostali navzoči lahoni so obdelavali Slovence z raznimi žalitvami in naši ljudje so pač menili, da se nahajajo h kratu v kaki roparski beznici doli v Siciliji. Tako daleč je prišlo v Trstu, da naš človek, ondi domačin, ne sme v pričo iredentarjev niti za plačilo zahtevati jedi ali pijače v svojem jeziku. Potem pa govori zločivi »Amico« o vročih glavah slovenskih voditeljev v Trstu. Naj bi malo pogledal »Amico« po teh tržaskih izdajskih luknjah in našel bo takoj svoje »teste calde«, toda med — lahoni! Naši ljudje v Trstu pa bi prav storili, ako bi odložili svojo neumevno krotkost nasproti tujcem (domačinom nasproti že smemo biti dobri) in bi jim dali krepek odgovor: »V domovini Nabergoja govori se le slovenski!« Za to, ker je bil tržaški veljak Rossetti italijanaš, zato naj bi Slovence ondi ne smel ziniti besede v svojem jeziku? To je že vendar skrajno smešno in izživajoče! Kaj bi bilo, da reagujemo na take budalosti tržaskih lahonov tu v Ljubljani? Tu je polno Italijanov, ki pasejo svoj lačni želodec na stavbiščih. In ako ti lačneži prihajajo v gostilno, prav gotovo se ne poslužujejo našega jezika. A kaj bi rekli, ako bi se jim zaklicalo: »V domovini Slovencev govori se le slovenski!« Nočemo sčuvati, ali takim »vročim glavam« bi se spodobilo, da se jim odmeri z jednako mero!

(»Rudeči prapor.«) Kakor se nam poroča iz Trsta, prične izhajati v kratkem ondi nov socialno demokratičen list pod gori imenovanim naslovom. Dosedaj nam ni še znano, da-li bode list tiskan na beli ali — rudeči papir, to pa že lahko uganemo, da bode tendenca listu skrajno »rudeče« barve, saj mu bode urednik »neustrašljivi« za pravice od židovstva tlačenega delavstva se boreči g. Kristan.

(Razpisana) so za deželne vlade poslopje v Ljubljani dela za slikarje (5400 gld.), pleskarje (7600 gld.), steklarje (6500 gl.), pečarje (5900 gl.) — Ponudbe je vložiti do 15. aprila pri deželnem predsedstvu v Ljubljani. — Služba učiteljice na mestni dekliški osemrazrednici v Ljubljani. Prošnje je vložiti do 25. aprila pri mestnem šolskem svetu v Ljubljani.

(Ženské Listy) Časopis křestansko-socialnich žen a dívek českých. — Izhaja dvakrat na mesec v Pragi v Ciril-Metodovi tiskarni in velja 72 kr. — Ta dobro vrejevan list, namenjen českim ženam in dekletam křšćansko-socialnim, priporočamo posebe uredništvu »Slovenke« v Trstu.

Društva.

(Tretji glasbeni večer) Dolenjskega pevskega društva in »Glasbene Matice« v Novem mestu bode v soboto 2. aprila 1898 ob osmi uri zvečer v Čitalnični dvorani v Novem mestu. Iz prijaznosti sodelujejo učitelji »Glasbene Matice« v Ljubljani gg. prof.: K. Hoffmeister, Jul. Junek, Jos. Vedral. — Cene prostorov: Sedeži v prvih petih vrstah po 2 gold., od šeste vrste dalje po 1 gld. 40 kr., za člane obeh imenovanih društev polovica navedenih cen. Stojišče po 50 kr., za di-jake po 30 kr. Program z besedilom pesnj po 10 kr. — Vstopnice se dobivajo v trgovini gosp. Jos. Medveda v Novem mestu, na dan koncerta od 7. ure zvečer dalje pri vходу v koncertno dvorano.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 30. marca. Pri razpravi o predlogu za pomoč vsled poškodb po uimah je prišlo do burnih prizorov mej Schönererjanci ter mej nemško-nacionalci in nemškimi liberalci. Schönerer je dolžil nacionalce in liberalce, češ da so oni krivi, da se toliko časa zavlakuje razprava glede obtožbe Badenijevega in Gautschevega ministerstva zaradi jezikovnih naredb. To dokazuje tudi okolnost, da sami niso predložili nobene take obtožbe ter da ne ugovarjajo predsedstvu, da toliko časa ne dá omenjenih predlogov na dnevni red. Schönerer je očital, da so nemški nacionalci in liberalci obljubili Gautschu, da ne pridejo z nobenim takim predlogom pred zbornico, ter so mu izjavili, da so bistveno zadovoljni z Gautschevim jezik. naredbami. (Šumno ugovarjanje na levi! Klici: Ni res! Lažnjivec! Izdajalec!) Schönerer očita liberalcem, zakaj da niso hoteli podpisati njegovega predloga glede obtožbe ministrov, ter pravi, da so ti nem. zastopniki pustili na cedilu nemški narod. (Klici na levi: To je smešno! To ni res!) Nemškoliberalni posl. Gross izjavi, da je vse, kar je Schönerer govoril, od začetka do konca zlagano. (Klici na levi: Čujte! Čujte!) Mej Schönererjanci in liberalci je vsled tega nastal glasen prepir in treznejšim poslancem se je komaj posrečilo, da ni prišlo do tepeža mej njimi.

Dunaj, 30. marca. Poslanec Šuklje želi zopet pristopiti k slovanski křšćanski narodni zvezi. Danes popoldne ima zveza sejo, v kateri se reši ta zadeva. Zveza je namesto dr. Ferjančiča izvolila v parl. komisijo posl. Robiča.

Dunaj, 30. marca. Po velikonočnih počitnicah pride takoj na vrsto predlog glede jezikovnih naredb; vlada ima resno voljo, v tem oziru storiti, kar je mogoče, da se najde podlaga za redno parlamentarno delo.

Dunaj, 30. marca. Govori se, da državni zbor zboruje tudi mej delegacijami, tako da se seje obeh zborovanj vrše druga za drugo.

Dunaj, 30. marca. Gališki cesarski namestnik knez Sanguszko je odstopil baje zaradi tega, ker je v svaštvu z ministerskim predsednikom grofom Thunom. — Kot naslednik njegov se imenuje grof Pininski.

Dunaj, 30. marca. Člani kluba katol. ljudske stranke izjavljajo, da so levičarji v zmoti, ako umevajo govor barona Dipaulija tako, da katoliški Nemci ponujajo liberalnim Nemcem roko v spravo, ter dostavljajo, da vstrajajo v dosedanji zvezi pri desnici.

Dunaj, 30. marca. Svobodna agrarna zveza je izvolila predsednikom grofa Zedwitsa, podpredsednikoma Zallingerja in Čecha, zapisnikarji dr. Stojan, König in Pollinger. — Sklenila je, da sestavi spomenico, v kateri zbere vse pritožbe glede nakladanja nove osebne dohodarine, ki se ima potem predložiti državni zbornici. Za vsako deželo se ima zbrati poseben poročevalec, ki bo o tem zvezi natančno poročal. Sklenilo se je tudi sestaviti spis, ki naj bi občinstvo natančno poučil o vsem, kar mu treba vedeti glede nove osebne dohodarine.

Dunaj, 30. marca. Vojaški listi objavljajo cesarsko naredbo, s katero se imejiteljem zlatih in srebrnih svetinj za zasluge v vojski prve vrste s 1. januv. 1898 počenši podeljuje dosmrtna doklada.

Budimpešta, 30. marca. Uradni list javlja, da je cesar podelil red železne krone I. vrste kašovskemu škofu Bubicsu v priznanje izrednih zaslug na cerkvenem in javnem polju.

Madrid, 30. marca. Ameriški poslanik Woodfort se je včeraj dalje časa razgovarjal z ministerskim predsednikom Sagasto.

London, 30. marca. V neki brzojavki iz New-Yorka se zatrjuje, da Španija vsprejme predloge Mac Kinleya radi določitve premirja na Kubi do oktobra 1898. Mej tem časom bodo Amerikanci razdeljevali podpore mej vstaši.

Washington, 29. marca. Danes ali jutri predloži predsednik Mac Kinley kongresu obširno poročilo o razmerah na Kubi, ter bo ob enem zahteval tudi pol milijona dolarjev za takojšnjo podporo kubanskim vstašem. O tem nameravanem koraku je obvestil tudi Španijo s pozivom, naj ustavi nadaljne boje, ker sicer bi morale Zvezne države nastopiti najodločneje in iz golega človekoljubja pomoči nesrečnim Kubancem.

Washington, 30. marca. Ministerski svet se je posvetoval včeraj o dopisu predsednika Mac Kinleya na kongres. Vedno bolj prevladuje mnenje, da se bo napetost mej Španijo in Amerikanci polagoma ublažila povoljnim načinom. Zagotavlja se, da je španska vlada pripravljena ustreči zahtevam zveznih držav in bo bojda odzvala vojne čete s Kube.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže 165 1 4

✚ dorševo med. ribje olje ✚

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča lekarna pri Mariji Pomagaj M. Leustek

v Ljubljani,

Resljeva cesta št. 1, poleg mesarskega mosta.

✚ Telefon št. 68. ✚

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina + 24. ura v 24 ur.
29 9. zvečer	724.3	7.4	sl. sever	oblačno	
30 7. zjutraj	722.4	7.0	sl. juž.	oblačno	8.7
2. popol.	724.4	9.6	sr. jug	"	

Srednja včerajšnja temperatura 6.8°, za 0.6° nad normalom.

Prostovoljna javna dražba

bode dne 12. aprila v Vevčah hiš. št. 30, vulgo pri Ivanu Gostinčar-ju.

Prodajalo se bode:

hišna oprava, gospodarsko orodje, seno, slama, vinska posoda in mnogo v gospodarstvu in gospodinjstvu potrebnega orodja.

Proda se radi preselitve.

K obilni udeležbi vabi

232 2-2

J. Gostinčar.

Naznanilo.

Mesarska zadruga v Ljubljani slavnemu občinstvu naznanja, da je vsled razpisa vis. c. kr. deželne vlade z dne 27. aprila 1895, št. 5500, dež. zak. št. 13,

prodaja mesa ob nedeljah dovoljena le do 9. ure dopoldne,

in se morajo ob tej uri vse mesnice v mestu in predmestih zapreti.

V Ljubljani, dne 26. marca 1898.

Josip Kozak,
zadružni načelnik.

241 3-1

Prostovoljna javna dražba

bo v **Kranji** v ponedeljek, dne 4. aprila t. l. dopoldne ob 11. uri pri c. kr. okrajnem sodišču

„Fidrove“ hiše,

v katerej je že mnogo let dobro obiskovana gostilna, in vsega zraven spadajočega posestva.

229 3-3

Zaloga biciklov!

✚ Najboljše vrste kolesa ✚

tu- in inozemskih to-
varn (Peugeot, Bren-
nabor, Liglet Cycle
„American“ in druge)

priporočata podpisanca
po kolikor mogoče
nizkih cenah.

Vsa v to stroko spadajoča
popravila se bodo točno,
solidno in po nizki ceni
izvrševala.

Cenike razpošiljava na zahtevanje.

Z velespoštovanjem

206 20-3

Bohinec & Majcen,

Dunajska cesta št. 5.

✚ Ondi je tudi mehanična delalnica. ✚

Ostanki!!

Oddajo se na drobno po tovarniški ceni nastopni dobro ohranjeni predarlski izdelki, ki so, kakor znano, najboljše v Avstriji:

Ostanki

s 4 m višnjevega blaga, pralno in svitlo, po 75, 80, 85, 90 kr., do gld. 1.20,
s 4 m podloge po 50, 60, 70, 80 in 90 kr.,
s 4 m Persa, t. j. perilni svitli tiskani koton, po 80, 90 kr., gld. 1.— in 1.10,
s 4 m Cefirja in Panama po 80, 85 kr., gld. 1.— in 1.20,
s 3 m Oksforda po 55, 60, 65, 70, 75, 80 kr. in gld. 1.—,
s 3 m ⁵/₄ kanefas po 90 kr. in gld. 1.—,
s 5 ¹/₂ m posteljnih oblačil po gld. 1.—, 1.25, 1.50 in 1.65,
s 4 m šifona, obeljenega, po 60, 75, 85 kr., gld. 1.— in 1.10,
s 4 m surovega molina po 50, 60, 70, 80, in 90 kr.,
s 4 m višnjevega molina, barvanega, po 75 in 90 kr., in gld. 1.— in 1.20,
s 3 m flanele za srajce po 65, 75, 85, 90 kr. in gld. 1.—.

Dalje:

Rjuhe, obeljene in neobeljene, obrobljene brez šiva, po 80, 90 kr., gld. 1.10, in 1.30 komad.
Predpasniki pralni, solidno šivani od 25 kr. do gld. 1.60 komad.
Spodnja oblačila za dame, barvne od 90 kr. do gld. 1.50 komad.
Obleke za ključarje, barvne, od gld. 2.50 do 3.— obleka.
Oksford-srajce z in brez ovratnika od 75 kr. do gld. 1.20 komad.
Tricot-srajce z in brez ovratnika od 60 kr. do gld. 1.60 komad.
Žepni in robci za na glavo in brisače od 6 do 20 kr. komad. 237 2-1
Dornbirn, Predarlsko. **Bratje Reichart**, tovarnarji.

Prodaja za Ljubljano proti gotovemu plačilu le pri
Minibek & Worsche, Marijin trg 1.

Ostanki!!

Dunajska borza.

Dne 30. marca.		Dne 29. marca.		Kreditne srečke, 100 gld.	
Skupni državni dolg v notah	102 gld. 10 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld. . .	163 gld. 25 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 " — "
Skupni državni dolg v srebru	101 " 95 "	5% državne srečke l. 1860, 100 gld. . .	160 " — "	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " 25 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 25 "	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 " 50 "	Rudolfove srečke, 10 gld.	28 " 50 "
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron .	102 " 10 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 70 "	Salmove srečke, 40 gld.	83 " — "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 20 "	Tisne srečke 4%, 100 gld.	141 " 50 "	St. Genois srečke, 40 gld.	80 " — "
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron . .	99 " 25 "	Dunavske vravnave srečke 5%	130 " 25 "	Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 " — "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	919 " — "	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 . .	109 " — "	Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Kreditne delnice, 160 gld.	364 " 75 "	Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. .	160 " 10 "
London vista	120 " 45 "	4% kranjsko deželno posojilo	99 " — "	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3440 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 75 "	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 10 "	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld. . . .	426 " — "
20 mark	11 " 75 "	Priporočene obveznice državne železnice .	223 " 50 "	Akcije južne železnice, 200 gld. sr. . . .	77 " — "
20 frankov (napoleonor)	9 " 53 " 1/2 "	" " južne železnice 3%	183 " 50 "	Splošna avstrijska stavbinska družba . .	113 " — "
Italijanski bankovci	45 " — "	" " južne železnice 5%	126 " 60 "	Montanska družba avstr. plan.	153 " 05 "
C. kr. cekini	5 " 65 "	" " dolenskih železnice 4%	99 " 50 "	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	181 " 50 "
				Papirnih rubljev 100	127 " — "

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obligacij.
Naročnina od 1. aprila do konca dec. t. l. je za Avstro-Ogersko gld. 2.—.

„MERCUR“
XXXVI. leto.

S 1. aprilom se prične novo celoletno naročevanje!
S 1. aprilom na novo vstopivši naročniki dobijo, dokler je še kaj zaloge, kot **brezplačni privržek** „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega zaznamek vseh izžrebanih srečk. — Naročuje se s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr. poštah uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I., Wollzelle 10.